

**Lietpratības pieeja
pamatizglītībā, iekļaujoties
darba tirgū un sabiedrībā**

Agra Mitrone
tehnoloģiju un dabaszinātņu
jomas vadītāja

Rīgas Ēbelmuižas
pamatskola



Rīgas Ēbelmuižas pamatskola

Skolas misija, vērtības un vīzija

Skolas vērtības:

- *Izaugsme*
- *Profesionalitāte*
- *Sadarbība*
- *Tolerance*

Skolas misija:

- *Mēs, kopīgi strādājot, kļūstam par skolu kā izglītības centru bērniem ar dzirdes traucējumiem.*
- *Izglītot bērnus ar dzirdes traucējumiem specializētā mācību vidē pilnvērtīgai dzīvei sabiedrībā un profesionālai darbībai.*



Rīgas Ēbelmuižas pamatskola

Skolas misija, vērtības un vīzija

Skolas vīzija:

- *skolēns - apzinīgs, atbildīgs par sevis sasniegto rezultātu, noskaidro un zina ceļus, kā mācīties un uzlabot savus sasniegumus,*
- *ir motivēts un spēj integrēties sabiedrībā un darba tirgū, lai ieguvēji būtu visas kopienas pārstāvji;*
- *zina un iedzīvina skolas vērtības.*



Skola īstenotās izglītības programmas:



- Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar dzirdes traucējumiem.
- Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem.
- Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem.
- Profesionālās pamatizglītības programma „Mājturība”.
- Profesionālās pamatizglītības programma “Ēdināšanas pakalpojumi”.

Savas spējas un talantus skolēni var attīstīt interešu izglītības programmās un fakultatīvajās nodarbībās:



- mācību priekšmetu apguves padziļināšanai – **kultūrvēstures pulciņš, zīmēšanas un gleznošanas pulciņš**
- veselības veicināšanai – **peldēšana (fakultatīvās nodarbības), peldēšanas apmācība (2.klasei)**
- profesionālo prasmju veidošanai un attīstīšanai – **šūšanas un modelēšanas pulciņš, kokapstrādes pulciņš, robotikas, kombinēto rokdarbu pulciņš, tekstilmākslas puciņš**
- mākslinieciskās jaunrades veicināšanai – **kustību teātra pulciņš, mūsdienų deju pulciņš**

Atbalsts

Skolēniem tiek piedāvātas individuālās/grupu atbalsta nodarbības:

- nodarbības valodas attīstīšanai un izrunas veidošanai,
- nodarbības dzirdes attīstīšanai skolēniem ar KI,
- muzikālās ritmikas nodarbības,
- zīmju valodas nodarbības,
- priekšmetdarbības mācības nodarbības valodas komunikatīvās funkcijas pilnveidei,
- ārstnieciskās vingrošanas nodarbības,
- sensorā istaba.

Skolā strādā atbalsta personāls :

- surdopedagogs Dzirdes kabinetā,
- latviešu zīmju valodas skolotājs,
- izglītības psihologs,
- sociālais pedagogs,
- ārsts-pediātrs,
- ārsts-psihiatrs,
- surdotulks.

Atbalsts

Dzirdes kabinets piedāvā:

- surdopedagoga konsultācijas Dzirdes kabinetā, lai palīdzētu vecākiem un skolotājiem apzināt bērna spējas un mācītu tās virzīt un pilnveidot, lai palīdzētu veidot bērna vajadzībām atbilstošu valodas un saziņas vidi, attīstot bērna dzirdes uztveri, valodu un intelektuālās spējas, veidojot bērna runas prasmi.



Draugi un sadarbības partneri:

- Valmieras gaujaskrasta vidusskola – attīstības centrs
- Strazdumuižas vidusskola – attīstības centrs
- Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde “Dzintariņš”
- Daugavpils Stropu pamatskola – attīstības centrs
- Tallinas Heleni skola
- Tartu vājdzirdīgo bērnu internātskola
- Paņevežas nedzirdīgo un vājdzirdīgo pamatskola
- Viļņas nedzirdīgo un vājdzirdīgo izglītības centrs
- Kauņas nedzirdīgo un vājdzirdīgo pamatskola
- Minhenes Samuela Heinickes vidusskola (Vācija)
- Olecko nedzirdīgo bērnu internātskola (Polija)
- Poznaņas Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niestyszających im. Józefa Sikorskiego (Polija)
- Berlīnes Ernst-Adolf_Eschke-schule (Vācija)
- Erebū Fellingstro tautas augstskola (Zviedrija)
- Erebū Birgitas skola (Zviedrija)
- Erebū Riksgimnasit (valsts ģimnāzija) (Zviedrija)



Draugi un sadarbības partneri:

- Latvijas Universitāte
- Rīgas Strasiņa universitāte
- Rēzeknes Augstskola
- Latvijas Sporta pedagogijas akadēmija
- Latvijas Nacionālais mākslas muzejs
- Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis – muzejs
- A/s “Dzintars”
- «Latvijas Mobilais telefons»
- Sociālās integrācijas valsts aģentūra (SIVA)
- Latvijas Bērnu dzirdes centrs



- Latvijas Nedzirdīgo savienība
- Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija
- Invalīdu un viņu draugu apvienība “Apeirons”
- Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO
- Baltijas Bērnu fonds (Latvija – Zviedrija)
- Sergeja Jēgera Labdarības fonds
- B-ba «Velku fonds»
- Nodibinājums “Festivālu fonds” (Nāc līdzās!)

Bimodāli – bilingvālā izglītība

Zīmju valoda tiek uztverta vizuāli, kamēr otra runātā valoda – audiāli. Tas ir – tiek izmantotas divas dažādas modalitātes. Kad bilingvālistmā viena no valodām ir zīmju valoda un otra runātā valoda (tās runas vai rakstu forma), to sauc **par bimodālo bilingvālistmu**.

Bimodālais bilingvālistms ir līdzīgs runātās valodas bilingvālistmam. Latviešu valoda un latviešu zīmju valoda tiek lietota vienlaicīgi: vai nu kā runātās valodas zīmju versija, vai kā ar zīmēm atbalstīta runa. Abējādi tiek sekots runātās valodas gramatikai.

Bi – Bi modelis

Vairākvalodība ir katra cilvēka priekšrocība, neatkarīgi no tā, vai tā ir runātā valoda vai zīmju valoda. Apgūstot jaunas valodas, mēs paplašinām savas kompetences. Dažādu valodu un komunikācijas stratēģiju pārzināšana palīdz mums būt elastīgākiem dzīvē, tiekot galā ar dažādām komunikatīvajām situācijām.

Bimodāli bilingvālajā izglītībā mācību procesā izmanto runātās valodas runas un rakstu formu, ar zīmēm pavadītu runu un zīmju valodu

Bimodāli – bilingvālā izglītība

SKOLĒNU VALODAS PROFILI –

saskarsmes vajadzības un mācīšanās spējas nedzirdīgiem bērniem ir atšķirīgas, tāpat kā piekļuve runātajai un zīmju valodai, tāpēc ir lietderīgi vispirms izziņāt skolēna valodas profilu un tad veidot pedagoģisko konceptu.

IZGLĪTĪBAS MĒRĶI – lai nodrošinātu bimodāli bilingvālās pieejas ilglaicību, nepieciešams izvirzīt izglītības mērķi skolai, klasei, katram skolēnam, nosakot kādas ir valodas attīstības vajadzības.

Bi – Bi instrumenti

STARPDISCIPLINĀRĀ BIMODĀLI BILINGVĀLĀ IZGLĪTĪBA - nedzirdīgiem skolēniem ir nepieciešama pietiekama interaktīva pieredze un konkrēta iesaistīšanās abās valodās – dzirdīga, vājdzirdīga, nedzirdīga sabiedrība, tās var būt īslaicīgi vai ilglaicīgi jauktas klases, viendabīgas vai neviendabīgas grupas valodas apguvei, jauktas grupas mācību priekšmetu apguvei.

Bimodāli bilingvālajā izglītībā mācību procesā izmanto runātās valodas runas un rakstu formu, ar zīmēm pavadītu runu un zīmju valodu

Bimodāli – bilingvālā izglītība

VALODU NODARBĪBAS – tā kā nedzirdīgiem izglītojamajiem ir atšķirīga pieeja valodai ārpus skolas un viņi veido dažādas kompetences un izvēlas atšķirīgas prioritātes attiecībā uz valodu izmantošanu, tādējādi valodu stundu metodiski didaktiskajā struktūrā ir svarīgi ievērot, kuras ir izglītojamo pirmās un kuras ir otrās valodas.

CITU MĀCĪBU PRIEKŠMETU NODARBĪBAS - satura un valodas integrēta apmācība ļoti sekmē valodas attīstību, taču ne katrai stundai jānotiek bilingvāli, tomēr abām valodām līdzīgā mērā jābūt klātesošām priekšmeta apguves stundā, lai pārlicinātos, ka abas valodas var tikt attīstītas atbilstoši.

Bi – Bi instrumenti

STARPKULTURĀLĀ IZGLĪTĪBA – valodu mācīšana ir cieši saistīta ar dažādu kultūru iepazīšanu, kas savukārt ļauj ikvienam apzināties un veidot savu identitāti, kā arī gūt izpratni, kā rīkoties atbilstoši dažādās situācijās ar dažādiem cilvēkiem.

MĀCĪŠANAS UN MĀCĪŠANĀS MATERIĀLI – mācīšanās materiāli un tehniskais aprīkojums abu - runātās valodas un zīmju valodas - apguvei.

Bimodāli – bilingvālā izglītība

SKOLAS KULTŪRA - bimodāli bilingvāla skolas kultūra garantē ikviena aktīvu līdzdarbošanos skolas dzīvē. Tā parāda augstu abu valodu novērtējumu arī saskarsmē ar ārpasauli.

VECĀKU IESAISTĪŠANA - kā vecāki komunicē ar saviem bērniem, zīmju valodas nodarbības ģimenēm, kopīgi skolas un klases pasākumi abu valodu vidē.

Bi – Bi instrumenti

IEKĻAUJOŠĀ IZGLĪTĪBA - starpdisciplinārā sadarbība starp vispārīzglītojošo skolu un speciālo skolu skolotājiem un tulkim, mācību procesa diferenciacija un sociālā integrācija.

SADARBĪBA AR PĒTNIEKIEM – zīmju valodas un bimodāli bilingvālās izglītības didaktika ir salīdzinoši jaunas disciplīnas, tādēļ ir svarīgi sadarboties ar augstskolu pedagoģisko studiju mācībspēkiem, lai attīstītu šīs jomas tālāk.

Mācību process

Kompetenču pieeja mācību saturā

Radošs darītājs, kurš ievieš inovācijas - jaunas zināšanas, risinājumus, iniciatīvu, ir mērķtiecīgs, veiksmīgi darbojas individuāli un komandā, sekmīgi darbojas daudz kultūru un daudzvalodu vidē

Atbildīgs sabiedrības loceklis, kurš piedalās un sadarbojas, lai izveidotu sabiedrību, kurā mēs vēlamies dzīvot, ir tolerants pret atšķirīgo

VĪZIJA PAR SKOLĒNU

Personība ar pašapziņu, kas ciena un rūpējas par sevi un citiem, prot vadīt savu uzvedību un emocijas

Ir zinātkārs, prot mācīties pastāvīgi un apgūto spēj pielietot dažādās dzīves situācijās

Caurviju prasmes

Uzdrīkstēties eksperimentēt un radīt jaunas idejas. Uzņemties atbildību par savas idejas īstenošanu un realizāciju.

Jaunrade un
uzņēmējspēja

Kritiskā
domāšana

Pamato savu viedokli ar faktiem, analizē cēloņu seku sakarības. Mācās pieņemt atbildīgus lēmumus un risinot ikdienas problēmsituācijas.

Nosaka savu mācību tempu, pēc darba plāna. Vērtē paši savu un citu skolēnu darbu, izmantojot dažādus pašpārbaudes rīkus, vērtēšanas kritērijus un snieguma līmeņa aprakstus.

Pašvadīta
mācīšanās

Sadarbība

Tā ir iespēja mācīties vienam no otra, veidot pozitīvas attiecības, strādāt jauktās grupās, saskaņot rīcību un ar cieņu izturēties pret atšķirīgiem uzskatiem.

Redz un izprot savu vietu sabiedrībā, ievēro citu cilvēku vajadzības un vēlmes, rīkojas atbildīgi, veido kopienu, kurā jūtas droši un līdzvērtīgi ar citiem.

Pilsoniskā
līdzdalība

Digitālā
pratība

Efektīvi, jēgpilni un atbildīgi lieto digitālās tehnoloģijas. Izmanto tās zināšanu iegūšanai, lai risinātu uzdevumus, koplietotu un izmantotu savu radīto saturu.

CO_3^{2-}	74	138	197	100	106	84	-	115	125	-	116	119	-	267	-	62↑	-	276	96	= CO_2
SiO_3^{2-}	90	154	213	116	122	100	-	131	142	-	132	-	-	283	-	78	140	-	-	= SiO_2
F^-	26	58	175	78	42	62	84	93	103	109	94	97	157	245	119	20	102	127	37	-F

LIELVĀRDS

Skolas ielā 5, Lielvārde, LV-5676
 Tālrunis 9273802 • Fakss 9273861
 E-pasts - info@lielvards.lv • Interneta - www.lielvards.lv

— viela ir šķīstīga; ■ — viela ir mazšķīstīga; ■ — viela ir nešķīstīga; ■ — viela reaģē ar ūdeni (hidrolizējas);
 ↔ — vielas šķīdība ir neierobežota; ↑ — šķīdums sadalās, izdalot gāzi; ↔ — viela nav iegūta.



Pasaules Zīdītāji

Species shown include: Sīstila, Aujdējais silspārnis, Kaprāra, Skudralācis, Brūnnesis, Sīņķis, Lemurs, Gorilla, Simpanze, Leopards (pantera), Lauva, Geparda, Brūnais lācis, Panda, Zebra, Jansona gauris, Zīrāte, Antilope gru, Deponālis.

STUNDAS MĒRĶIS

KĀPĒDZU MĒRĶI?

VĒRTĒJUMS

Patstāvīga mācīšanās esot

Vāpina daru patst.

Mācīju padziņot, parakstu, klasi

Mācīju padziņot mācīju grupā

Ķautu padziņot, klausīties

Ķautu padziņot

Pasūtī

Nasūtī

Ad

zināju...

anti...

zdevumu...

A young woman with brown hair, wearing a green checkered button-down shirt, is looking towards the right side of the frame. She appears to be listening or observing.

A young woman with long brown hair, wearing a black t-shirt with 'ACCA' and 'LET THERE BE ROCK' printed on it, is standing and gesturing with her hands. She has her eyes closed and a focused expression, possibly demonstrating something or explaining a concept.

Projekti

- Erasmuss
- Brīvprātīgā darba
- Skolas projektu nedēļa
- Sadarbībā ar citām skolām un institūcijām



Projekti

- Dalība valsts, dibinātāja un starptautiskos projektos kā mērķis apgūt un pilnveidot komunikēšanas, sadarbības, patstāvības, projektu veidošanas un sadarbības pieredzi, starptautiskās zīmju valodas prasmes, iepazīt nedzirdīgu jauniešu darba pieredzi ES institūcijās. Atbilstoši skolas vērtībām apgūt demokrātijas un līdztiesības principus.





**Profesionālās
pamatizglītības
programmas „Mājturība”
un “Ēdināšanas
pakalpojumi”**

Kvalifikācija

- ✓ Audzēkņi iegūst “Pavāra palīga” kvalifikāciju;
- ✓ Mācības ilgst 3 gadus;
- ✓ Lai uzsāktu apmācības, ir nepieciešama pamatizglītība;
- ✓ Iegūstot kvalifikāciju, audzēkņiem iespēja uzsākt darba gaitas vai turpināt izglītību citās mācību iestādes.

Apmācību process

- ✓ Teorētisko zināšanu apgūšana;
- ✓ Zināšanu pielietošana praktiskajās nodarbībās;
- ✓ Tehnisko iemaņu apgūšana praktiskajās nodarbībās;
- ✓ Prakses vietu nodrošināšana.
- ✓ Darba vidē balstītas mācības – sadarbība ar Rīgas radošo industriju un tūrisma tehnikumu.



Apmācību procesa nodrošināšana

- ✓ Mācību iestāde nodrošina nepieciešamos materiālus un inventāru;
- ✓ Mācību iestādē tiek nodrošinātas naktsmītnes un ēdināšana;
- ✓ Mācību procesā tiek apvienotas gan teorijas apgūšana, gan praktiskās nodarbības;
- ✓ Audzēkņiem pieejama tulka palīdzība mācību vielas apguvei.

Integrācija

- ✓ Audzēkņi var turpināt darbu prakses vietās;
- ✓ Iespējamās vakances atrodamas tādās vietnēs kā nva.gov.lv un cv.lv, kā arī NVA rīkotajos “Vakanču gadatirgos”;
- ✓ Dalība starptautiskajos projektos;
- ✓ Dalība LNS rīkotajos izglītības interešu pasākumos.



Ēdienu grupa	Dārzeņu ēdiens	Svars
Ēdienu nosaukums	Dārzeņu sautējums	
porciju skaits:	I porcija	0.050
Nepieciešams:	ziedkāposti	0.030
	brokolis	0.030
	kabacis	0.010
	pākšu pupiņu	0.050
	sarkanā paprika	0.010
	kartupeļi	0.025
	sīpols	0.010
	zirniņu	pēc garšas
	burkāns	0.005
	sāls, pipari	0.020
	eļļa cepšanai	
	krējuma	

Pagatavošanas gaita:

1. Sīpolu sagriež un sakarsētā eļļā katlā apcep, burkānus sagriež rīpiņās, kartupeļus gabaliņos, liek klāt sīpoliem, pārlej nedaudz uzvārīta ūdens un lēni sautē pusgatavus.

2. Kabaci sagriež šķēlītes, ziedkāpostu - ziedkopās, paprikas - gabaliņos, pupiņām nogriež galus, pārgriež uz pusēm.

3. Visu liek sautējumā, pielej vēl karstu ūdeni, lai dārzeņi tik tikko pārēgti, piemēram sāli, piparus, liek klāt arī svaigus zirniņus un netaisot turpina sautēt.

4. Piecas minūtes pirms dārzeņi gatavi sautējumā liek ziedkopās sagrieztu brokoli un saldētus vai konservētus zirniņus.

izot pārlej krējumu.

Skola ir vērsta uz Profesionālās pamatizglītības programmas absolventu un potenciālo darba devēju kopīgu vīziju turpmākai veiksmīgai sadarbībai.

Problēmas un trūkumi:

Speciālisti ar zīmju valodas prasmēm:

- Karjeras konsultants;
- Psihologs;

Speciālisti ar šauru specializāciju;

Surdotulku trūkums;

Pedagogu ataudze;

Skolēnu, ģimenes uzņēmība.



**Paldies par
uzmanību!**

Tēzes

- Rīgas Ēbelmuižas pamatskola izglīto bērnus ar dzirdes traucējumiem specializētā mācību vidē pilnvērtīgai dzīvei sabiedrībā un profesionālai darbībai.
- Skolas darbības prioritātes: kompetenču pieejas mācību satura apguvē ieviešana; kopīga mācīšanās kā iespēja sadarbībai skolēnu valodas un pašvadības prasmju attīstībai; skola kā mācīšanās organizācija (mācās visi – skolotāju kopīga mācīšanās).
- Bimodāli – bilingvālas izglītības modeļa īstenošana: latviešu valoda un latviešu zīmju valoda līdzvērtīgi svarīgas mācībās un praktiskajā dzīvē.
- Dalība valsts, dibinātāja un starptautiskos projektos kā mērķis apgūt un pilnveidot komunikēšanas, sadarbības, patstāvības, projektu veidošanas un sadarbības pieredzi, starptautiskās zīmju valodas prasmes, iepazīt nedzirdīgu jauniešu darba pieredzi ES institūcijās. Atbilstoši skolas vērtībām apgūt demokrātijas un līdztiesības principus.
- Skola ir vērsta uz Profesionālās pamatizglītības programmas absolventu un potenciālo darba devēju kopīgu vīziju turpmākai veiksmīgai sadarbībai.